

Zaaknummer: 0000632278
Onderwerp: Pilot gemeenschappelijke adviescommissie Zaffier
Datum raadsvergadering: 19 december 2023

Portefeuillehouder: G.J. Rep
Programma: 6. Sociaal domein

Publiekssamenvatting

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is per 1 juli 2022 gewijzigd en biedt de mogelijkheid om een gemeenschappelijke raadsadviescommissie in te stellen voor gemeenschappelijke regelingen. Door een gemeenschappelijke adviescommissie kunnen gemeenteraden in een vroeg stadium betrokken worden bij besluiten van een gemeenschappelijke regeling (GR). Het college stelt aan de raad voor om het algemeen bestuur van Zaffier te verzoeken voor de periode van twee jaar in pilotvorm een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Zaffier is de GR die de Participatiewet, de Wet inburgering, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet sociale werkvoorziening en het minimabeleid uitvoert voor de gemeenten Dijk en Waard, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:
het algemeen bestuur van Zaffier te verzoeken een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen als pilot voor een periode van twee jaar (bijlage 1 Raadsbesluit Pilot gemeenschappelijke adviescommissie Zaffier).

Inleiding

In juli 2022 is de Wgr gewijzigd. Deze wetswijziging heeft onder meer tot doel de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden te versterken bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd. Dat gebeurt onder andere doordat de Wgr nu de mogelijkheid biedt tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie.

De wijziging van de Wgr heeft tot gevolg dat alle GR'en gewijzigd moeten worden en vóór 1 juli 2024 opnieuw moeten worden vastgesteld. Dijk en Waard neemt deel aan de Regietafel Noord-Holland Noord die dit traject tot wijziging coördineert voor alle GR'en in de regio. Op 10 oktober jl. heeft de raad een kaderstellend besluit genomen tot wijziging van de GR'en waar hij aan deelneemt (zie bijlage 2).

Instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie (artikel 24a Wgr)

Eén van de onderwerpen die worden genoemd in het kaderstellend besluit, is de mogelijkheid tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie (artikel 24a Wgr). De raad heeft besloten de mogelijkheid tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie niet op te nemen in de GR, omdat deze mogelijkheid direct voortvloeit uit de wet. De gemeenteraden kunnen het algemeen bestuur van de GR verzoeken een dergelijke commissie in te stellen. Het algemeen bestuur van een GR is verplicht om de commissie in te stellen als alle betrokken raden hierom vragen. De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden zijn gekozen. Een gemeenteraad is echter niet verplicht een raadslid af te vaardigen.

Taken en rol van de adviescommissie zijn:

- in een vroeg stadium gemeenteraden betrekken bij geplande besluiten van het algemeen bestuur van de GR;
- het algemeen bestuur adviseren omtrent voorgenomen besluiten;
- het voorbereiden van (gezamenlijke) standpunten van de raden van de deelnemende gemeenten ten aanzien van de GR.

De gemeenschappelijke adviescommissie is onderdeel van een GR en wordt daarom ingesteld door het algemeen bestuur.

Beoogd effect

De raden kunnen in een vroegtijdig stadium betrokken worden bij voorgenomen besluiten door het bestuur van Zaffier. De gemeenschappelijke adviescommissie kan het bestuur adviseren over voorgenomen besluiten, zelf aandacht voor een onderwerp vragen en standpunten van de raden van de deelnemende gemeenten op het punt van de regeling voorbereiden en adviseren. Dit komt tegemoet aan de afspraak zoals die gemaakt is bij de oprichting van Zaffier.

Kader

- Wet gemeenschappelijke regelingen art. 24a;
- Eindrapport Bouwen aan SORA¹:
hierin zijn regionale afspraken gemaakt die als basis dienden voor de Gemeenschappelijke Regeling Zaffier (bijlage 3).
- Moties instellen Raadsadviescommissie SORA: Op 12 oktober 2021 en 26 oktober 2021 hebben de voormalige raden van Langedijk en Heerhugowaard een motie aangenomen waarin hij het college verzoekt bij de werkgroep governance aan te geven dat de raad van een raadsadviescommissie gerealiseerd wil zien en dat de taken en bevoegdheden duidelijk omschreven moeten worden (zie bijlagen 4 en 5).
- Kaderstellend besluit implementatie wijzigingen wet gemeenschappelijke regelingen 2022-2024 in NHN;
- Gemeenschappelijke regeling Zaffier.

Argumenten per beslispunt

De gemeenteraad besluit: het algemeen bestuur van Zaffier te verzoeken een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen als pilot voor een periode van twee jaar.

1. *Om ook te kunnen adviseren over onderwerpen die niet geagendeerd worden op regiobijeenkomsten en vaker af te stemmen in de regio, lijkt de gemeenschappelijke adviescommissie een geschikt instrument.*

Zaffier staat positief tegenover het starten van een pilot. Het kan de betrokkenheid van de raden bij Zaffier vergroten. Daarnaast kan direct afstemming plaatsvinden met het algemeen bestuur over grote thema's. Ook kan dit het besluitvormingsproces ten goede komen en worden voorstellen mogelijk breder gedragen.

Zaffier stelt voor om een pilot op te zetten met een looptijd van twee jaar. Deze tijd is nodig om meerdere keren bij elkaar te kunnen komen om zo voldoende ervaring op te doen. Het is nog niet bekend hoe vaak er thema's spelen waar de gemeenschappelijke adviescommissie voor bij elkaar komt. Een kortere looptijd zou mogelijk kunnen leiden tot te weinig ervaring met de werking van de adviescommissie. Gedurende het tweede jaar van de pilot wordt er geëvalueerd, met de adviescommissie, de verschillende raden en het bestuur van Zaffier. Dan wordt bekeken

¹ SORA was de werknaam van de nieuwe uitvoeringsorganisatie, die later Zaffier genoemd is. SORA staat voor Sociale Onderneming Regio Alkmaar.

wat de gemeenschappelijke adviescommissie heeft opgeleverd en of zij een structurele plek krijgt binnen de GR Zaffier.

Om de pilot tot een succes te maken stelt Zaffier een aantal kaders voor (zie bijlage 6). Deze kaders kunnen na besluitvorming over het instellen van een adviescommissie nog aangevuld worden door de gemeenteraden en aangezien het een pilot is ook later nog worden aangepast.

2. Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie maakt de afspraak waar zoals die bij de oprichting van Zaffier in het 'Eindrapport Bouwen aan SORA' gemaakt is.

Daarin stond: "Ook wordt voorgesteld om, vooruitlopend op de komende herziening van de Wgr, een gemeenschappelijke raadsadviescommissie in het leven te roepen voor het AB ... Op deze wijze groeit de lokale betrokkenheid bij SORA, kan het gesprek tussen raadsleden en het bestuur van SORA rechtstreeks plaatsvinden en kunnen de leden van de commissie gemakkelijk de verbinding in eigen huis leggen met hun collega-raadsleden." (p. 52 Eindrapport Bouwen aan SORA).

Hierop voortbouwend heeft op 8 maart jl. een informatiebijeenkomst voor raadsleden plaatsgevonden over het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor Zaffier. Het doel van deze bijeenkomst was om met elkaar in gesprek te gaan over de uitgangspunten van de wet en of een adviescommissie wenselijk is voor Zaffier. Het ging om een eerste verkenning waarin een aanzet is gemaakt over de rol, het doel, de onderwerpen waar de adviescommissie zich toe verhoudt en waarover vragen gesteld zijn (zie ook bijlage 7 voor beantwoording van deze vragen). Dit is gebruikt als input voor de voorgestelde kaders in bijlage 6.

3. Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie komt tegemoet aan de aangenomen moties van de raden van de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard..

De raden verzocht de colleges bij de werkgroep governance aan te geven dat zij een raadsadviescommissie (hier: gemeenschappelijke adviescommissie) gerealiseerd willen zien en dat de taken en bevoegdheden duidelijk omschreven dienen te worden. Met het instellen van de adviescommissie worden de moties afgedaan.

4. De gemeenschappelijke adviescommissie bij Zaffier kan fungeren als pilot voor de gehele regio.

De resultaten van de pilot worden gedeeld via de Regietafel.

Kanttekeningen en risico's

1. De gemeenschappelijke adviescommissie wordt alleen ingesteld als de raden in de regio Alkmaar een unaniem besluit nemen.

Dit is een belangrijke voorwaarde. Een gemeenteraad kan er na instemming voor kiezen om geen raadsleden af te vaardigen om deel te nemen in de adviescommissie.

2. De griffiers hebben de Regietafel geadviseerd om in dit stadium niet voor alle GR'en in de regio Noord-Holland Noord gebruik te maken van de mogelijkheid tot het instellen van een adviescommissie.

Hierbij noemden zij de volgende overwegingen die als kanttekening gelezen kunnen worden voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie van Zaffier:

- *Werken met een beperkte afvaardiging per raad levert in de praktijk veelal gecompliceerde situaties op, waaronder het goed organiseren van de terugkoppeling.*

Hierdoor kan een groot verschil in kennis en achtergrond binnen de raden ontstaan. Opties waarbij deze informatie breder wordt gedeeld hebben dan de voorkeur.

- *Meer grip betekent ook meer werk:* een adviescommissie moet afzonderlijk bemenst worden, voorbereid en een aantal keer per jaar bij elkaar komen, naast alle bestaande lokale en regionale bijeenkomsten.
- *In de huidige werkwijze is al het nodige georganiseerd om de afstemming met GR'en en de deelnemende raden onderling te organiseren, denk aan de regiobijeenkomsten twee keer per jaar over de kadernota's en de begrotingen van de diverse GR'en.* Bij deze bijeenkomsten zijn vertegenwoordigers van de GR'en aanwezig voor een toelichting en is er gelegenheid voor de raden om onderling de zienswijzen af te stemmen. Het is daarom zaak goed af te wegen hoe deze bestaande structuur zich verhoudt tot het instellen van de adviescommissie.

De kanttekeningen van de griffiers die niet van toepassing zijn op Zaffier zijn weggelaten (voor de volledigheid, zie bijlage 8). Dit is besproken bij de Regietafel NHN. Hoewel de griffiers als reactie op het kaderstellende besluit van de wijziging van de Wgr adviseerden in dit stadium geen gebruik te maken van de instelling van een adviescommissie van alle GR'en, hebben zij ook aangegeven dat goed afgewogen moet worden bij welke GR een adviescommissie het meest relevant kan zijn. En indien de wens bestaat te experimenteren met deze mogelijkheid, het zinnig lijkt te starten met een GR met een relatief klein aantal deelnemers. Zaffier is daarbij genoemd als meest voor de hand liggende optie in Regio Alkmaar. Gezien de gemaakte afspraken bij de oprichting van Zaffier én dat Zaffier een positief effect verwacht van de adviescommissie, ligt dit voorstel om een adviescommissie in te stellen voor.

Alternatieven

Het is niet verplicht een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Afgewogen kan worden of het instellen van een adviescommissie gewenst is of dat bredere inhoudelijke betrokkenheid georganiseerd kan worden via opties als de extra zienswijzeprocedure op meer inhoudelijke stukken, mogelijk aangevuld met een actief proces van ophalen van informatie bij raden aan de voorkant.

Een ander alternatief is om de huidige werkwijze in stand te houden.

Samenwerking en participatie

Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie is besproken op de Regietafel Noord-Holland Noord en ook de gemeenteraden hebben tijdens de informatiebijeenkomst op 8 maart jl. input kunnen leveren op het instellen van een adviescommissie.

Financiën

Het voorstel heeft vooralsnog geen financiële gevolgen. De leden van de gemeenschappelijke adviescommissie kunnen wel een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de commissie ontvangen. De hoogte van de vergoeding staat in redelijke verhouding tot de aan het lidmaatschap van de gemeenschappelijke adviescommissie verbonden werkzaamheden, mede rekening houdende met de vergoeding voor werkzaamheden welke het lid ontvangt uit hoofde van zijn lidmaatschap van de raad. Mochten er kosten gemoeid zijn met de gemeenschappelijke adviescommissie dan worden die gedekt uit de begroting van Zaffier.

Communicatie

Na een unaniem besluit door de gemeenteraden in de regio Alkmaar wordt het algemeen bestuur verzocht een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Het AB van Zaffier moet vervolgens besluiten tot het instellen van deze adviescommissie en informeert de raden over haar besluit.

Uitvoering

Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie, nadat het de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid heeft gesteld hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. In een pilot is het van belang dat er tussentijds aanpassingen gedaan kunnen worden aan de vorm. De pilot zal naar verwachting in de loop van 2024 van start gaan en twee jaar duren. Tussentijds en aan het eind zal de pilot worden geëvalueerd. Dit moet nog verder uitgewerkt worden met de leden van de commissie.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Raadsbesluit Pilot gemeenschappelijke adviescommissie Zaffier.

Bijlagen ter informatie

2. Raadsbesluit Kaderstellend besluit implementatie wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen 2022-2024 in NHN;
3. Eindrapport bouwen aan SORA;
4. Motie instellen Raadsadviescommissie SORA – raad Langedijk;
5. Motie instellen Raadsadviescommissie SORA – raad Heerhugowaard;
6. Voorstel kaders gemeenschappelijke adviescommissie Zaffier;
7. Vragen en Antwoorden Raadsbijeenkomsten Wijziging Wgr;
8. Input griffiers NHN bij implementatie nieuwe Wgr voor raden.